

ČESKÉ ŠVÝCARSKO

ZPRAVODAJ SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ČESKÉ ŠVÝCARSKO

Listopad 2004

3. ročník

2/2004

Z OBSAHU:

Skalní říční v labském údolí	3
Co mívá na stole král noci	4
Kam táhnou naši čápi černí	5
Sokolí oko	6
Ze života hmyzu	7
Patriciiny fantazie	8-9
Již Hřelí zlato pro OPS České Švýcarsko	12
Návrat obrazu sv. Eustacha	13
České Švýcarsko očima umělců	14
Uklidíme svět	15
Výsledky vědomostní soutěže o NP	16

Komu zvoní hrana?

*...O skutečně idylickém místě domků
Dolského mlýna, o poezii klapotu mlý-
na a čnicích skal chci pomlčet, jakož
i o romantice malé růžové zahrádky
u hospůdky při hospodářství ...*
(Paudler, A.: Ein deutsches Buch aus
Böhmen, 1895)

*...Návrh neodkladných opatření:
Na přístupových cestách k mlýnu
umístit výstražné cedule, zakazující
vstup do objektu a do jeho bezpro-
střední blízkosti, včetně vstupu na be-
tonovou desku nad čeřeništěm...*

(Ing. Rineš J.: Stavebně konstrukč-
ní vyhodnocení stávající dochované
konstrukce Dolského mlýna, 2004)

K místům, která k sobě odedávna vábí návštěvníky Českého Švýcarska silným *geniem loci*, bezesporu patří Dolský mlýn. Osamělá stavba, citlivě zasazená do nádherné krajiny, sehrála svou roli nejen ve známé pohádce Pyšná princezna, ale i v řadě dalších, neznámých soukromých "pohádkách". Dolský mlýn je stálicí a magnetem pro mnohé. V době filmování pohádky míval mlýn ještě stře-

chu. Od požáru v šedesátých letech už vítají poutníky jen obvodové zdi. O neudržovanou ruinu projevila čas od času zájem nadšený romantik, který chtěl mlýn opravit. Nikdy se nesetkal se vstřícností ze strany majitele. Stavení postupně ze strany majitele. Stavení postupně chřadla. Z obytné budovy, pekárny a palírny zbyla dnes pouze rumiště. Náhon zarostl býlím. Voda, která přetekla z Kamenice do neudržované pasti náhonu, zůstala hnit bez šance uniknout. Ještě v 70. letech 20. století bylo v mlýnici zachované paleční kolo na hřídeli. Shnilo a dnes zbytek hřídele žije v čeřeništi porost vegetace. Základy návodní stěny se vysypaly a stěna se hrouť do náhonu. Diagnóza statika ing. J. Rineše je bolestná, neúprosná a neoddiskutovatelná:

Komu zvoní hrana?

nebude-li okamžitě zahájena konzervace mlýna – stane se tento objekt jen vzpomínkou a zaniklou kulisou oblíbené pohádky. Je nutné zprůchodnit náhon. Musí se znovu podezdít návodní stěna. Odstranit betonová deska. Osadit chybějící ostění a stojky, které v průběhu času zmizely nebo posloužily jako hranice ohnišť. Dozdít chybějící zdivo, vyspárovat stěny, ořezat nálety z korun zdíva, vybudovat nově vnitřní dřevěnou konstrukci pro ztužení objektu... A nejlépe - znovu zastřešit mlýn. Jinak se jeho umírání nezastaví.

Už nikdy nebude mlýn takovým jakým byl, když mimoděk hladil a formoval duše příchozích. Jeho míra byla dovršena. A to ještě - kdoví jestli. Na realizaci nutných zásahů chybí maličkost – zhruba 1,5 milionu Kč. S převzetím Dolského mlýna získal Národní park České Švýcarsko černého Petra. Mlčky přihlížet jeho zániku nelze. Je skutečným klenotem, křítalem údolí Kamenice. Najít jen tak, *mírnix-týrnix* v záhybu potřebnou sumu také nelze. Ani Správa není kouzelník s bezedným kloboukem. Jedinou cestou bude zdlouhá, pomalá ale systematická práce na konzervaci objektu.

Nahoře: Současný stav, staticky nejvíce poškozené nároží mlýnice.

Vpravo: Pohled do náhonu se stojící vodou, do níž jsou vyříceny základy návodní stěny.

Dole: Pohled do mlýnice z ptačí perspektivy.

Bude vám vadit. Bude rušit a obtěžovat. Navíc se musíte vy i my smířit s tím, že už Dolský mlýn nikdy nebude tím, čím pro nás byl – ani idylickým místem s klapotem vodního kola, ani pustnoucím romantickým místem. Bude stavenišťem. Pár let odpudivým a s mnohým omezením pro "nepovolané osoby". Nejhorší ale je, že ani na konci tohoto martyria nás už nečeká pohled na zarostlou milou zchátralínu, jak jsme na ní zvyklí.

Jistě nelze odzvonit umíráček Dolskému mlýnu. Je nutné pokusit se pozastavit jeho zánik. Přesto nevím, komu doopravdy zvoní hrana. Dolskému mlýnu? ... Nám?

Natalie Belisová

Foto: Václav Sojka

Skalní řícení v labském údolí

rou původně dosedala ke skalní stěně. Tímto dopadem na plochu došlo k rozlomení desky na dvě největší části (nyní se oddělila podle praskliny další část). Během dopadu se ulomily drobnější kusy pískovce různých velikostí, které jsou roztroušeny v okolí. Místo zastavení je 5 - 6 m od skály. Stěna je kolmá, není však patrné, že by při pádu došlo ke kontaktu padající šupiny se skalou pod úrovní odlomu. Jak samotný pád probíhal a co bylo rozhodujícím a konečným impulsem, lze těžko říci, fakta jsou však jasná. Závěrem můžeme pouze konstatovat, že k řícení pískovcových skal docházelo v minulosti a tento přirozený proces bude probíhat i nadále. Přejme si jen, aby po takových událostech existovali očití, nikoliv němí svědkové.

Stanislav Feigl

Dle svědků zazněla Labským údolím v oblasti Dolního Žlebu v úterý 10. srpna 2004 okolo 18. hodiny silná rána. Jak bylo později zjištěno, způsobilo onen zvuk **zřícení skalní šupiny** z masivu zvaného **Zrcadlo**, který se nachází na pravém břehu Labe nedaleko přívozu.

Tato náhodná a nepředvídatelná událost se naštěstí obešla bez zranění lidí a bez materiálních škod, zvláště vezme-li v úvahu, že masiv Zrcadlo a přilehlá věž Trůn jsou vyhledávanými a celkem frekventovanými lezeckými cíli a přímo přes přílepek vedla jedna z cest.

Při podrobnějším průzkumu, měsíc po události, jsme zjistili, že ze stěny odpadla deska o velikosti přibližně 3 x 3 m a síle 0,4 m o celkovém objemu cca 3,5 m kubických. Spodní hrana odtrhu se nacházela asi ve výšce 13 m a třetina plochy skalní šupiny byla oddělena od masivu, což zřetelně dokládá tmavší zbarvení lomové plochy ve stěně. Podle předpokladů dopadla celá odtržená část asi 2 m od úpatí stěny, zde se z ní oddělilo několik menších úlomků a pootočila se šikmo ze svahu, po ostré hraně se přetočila směrem dolů, vyryla do terénu rýhu hlubokou cca 0,5m, čímž ztratila pohybovou energii a dopadla na plochu, kte-

Co mívá na stole král noci

U Srbské Kamenice je jedno prastaré výří hnízdo. Jak přesně je staré nikdo neví, ale v odborné literatuře o něm před sto lety píší jako o staletém. Mladí výří tu na jaře sedí ve vrstvě kostiček až 10 cm vysoké o ploše 2 x 2 metry jako v „poduškách“. Tahle kostnice se tu pod převisem nashromáždila z výřích vývržků za posledních minimálně 200 let.

Pro Pavla Bendu jsem zde v roce 1998 posbíral vzorky kostiček. Ty pak dostal k určení pan J. Obuch. Letos přišly výsledky, které mi Pavel poslal a přeložil do češtiny.

Výří mládě na vrstvě kostiček.

Výří od Srbské Kamenice měli na stole :

- 1x liška, lasička, myšice křovinná, myšice lesní, rejsek obecný, rejsek malý, netopýr rezavý, pstruh, sojka, vrána, krkavec, káně, sova pálená, sýček, lyska černá, bažant, drozd brávník, špaček, skřivan, datel černý
- 2x norník rudý, krtek, slípka zelenonohá, holub doupňák, sluka lesní
- 3x kos
- 4x hraboš mokřadní, skokan hnědý, potápka malá, holub domácí
- 5x veverka, kachna březňačka, drozd zpěvný
- 6x kalous ušatý
- 10x ježek západní
- 15x ondatra
- 21x zajíc
- 28x potkan
- 57x hraboš polní
- 84x hryzec vodní

Václav Sojka

Ostatky ježka z výřího hnízda.

Kam táhnou naši čápi černí?

Na území národního parku České Švýcarsko se od roku 2000 ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny v Praze a Českou společností ornitologickou provádí kroužkování čápů černých (*Ciconia nigra*). Toto kroužkování není samoúčelné, ale má nám pomoci zjistit kudy vedou tahové cesty těchto krásných a vzácných ptáků. Tato akce je součástí celoevropského sledování, jehož součástí je např. i sledování čápů černých, kterým byla nasazena vysílačka a pomocí satelitů a terénního týmu byli tyto ptáci stopováni až do Afriky. Možná jste tuto akci zaznamenali pod názvem "Africká odyssea".

Na území Českého Švýcarska bylo až do letošního roku okroužkováno téměř 30 čápů černých. Jedná se výhradně o mláďata, která ve zdejších klidných lesích přišla na svět. Jim je připevňován speciální "odečítací" kroužek, který má specifický kód a je možno jej přečíst na dálku pomocí dalekohledu bez nutnosti ptáka odchytávat. S prvními zpětnými hlášeními jsme již naše čtenáře seznámili – poraněný pták o elektrické vedení na Klatovsku, nyní v ZOO Plzeň a uhynulý čáp v Maďarsku (Zpravodaj 2/2003). V letošním roce se však se zpětnými hlášeními "roztrhl" pytel a co je velmi potě-

šitelné všichni ptáci byli v dobré kondici a v pořádku. Tak, kde začít? Zdá se, že pro naše čápi je důležitý směr jihovýchodní a tak nám z východních Čech přišla dvě zpětná hlášení. Dne 17. 8. 2004 byl jeden z našich letošních čápů pozorován ve společnosti dalších černých čápů na rybníku Svatba u Chocně. Další čáp si udělal přestávku v polovině září v ZOO Dvůr Králové, kde se mu zalíbilo ve společnosti zde chovaných brodivých ptáků. Zdá se, že Maďarsko je pro naše černé čápy magnetem. Dne 2. 8. 2004 byl čáp, kterého jsme kroužkovali v předchozím roce (5. 6. 2003) pozorován téměř 680 km od hnízda v oblasti Bekes na místě zvaném Biharungra. Ode dne krouž-

kování uběhl tedy 1 rok, 1 měsíc a 27 dní. Další nález je také z Maďarska (jak jinak) z oblasti Komárom – Esztergom z místa Ferencmajor, Naszály, kde byl pozorován 20.9. 2004. Je zajímavé, že všichni ptáci pocházejí z jednoho hnízda na Doubicku. Zatím nemáme žádnou zprávu o mláďatech z druhého pravidelně kroužkovaného hnízda v oblasti Mezní Louky, ale jistě se brzy dočkáme. Nezbyvá nám tedy než držet našich čápům palce a těšíme na další pozdravy, třeba z Afriky...

Pavel Benda

Autora textu, Pavla Bendu, jistě znají všichni čtenáři našeho Zpravodaje. Napsal řadu článků, v nichž vypráví o snaze člověka regenerovat zaniklé bohatství živočišných druhů v Českém Švýcarsku. Stál u zrodu akce „Návrat lososa“, organizoval skupiny dobrovolných strážců hnízdišť sokola stěhovavého. Díky němu byla v Českém Švýcarsku vybudována řada drobných vodních ploch pro vývoj populací obojživelníků. Mnozí znají Pavla i jako výborného spolupoutníka, který dokáže méně vnímavým pozorovatelům odkrýt v krajině pro většinu z nás neznámý svět ptáků. Mimo jiné je i excelentním napodobitelem jejich hlasů.

Letos Pavel „zvedl krovky“ a přelétl na jiné stanoviště. Dnes pracuje jako zoolog na Správě CHKO Labské pískovce. Držíme mu palce, ať i tam za ním zůstává tolik krásných stop, jaké zanechal tady. Díky, Pavle. -Net-

Na snímku z kroužkování sokola stěhovavého autor článku, Pavel Benda (vlevo).

Sokolí oko

Dívám se stativovým dalekohledem, který umí přiblížit předměty vzdálené třeba dva kilometry (jako v mém případě) tak, jako by byly ode mne třicet metrů daleko. Sleduji sokolí samičku sedící vysoko na suché borovici nad divokým skalnatým hřebenem na horizontu. Jsem schován v podrostu. Vidět mi je hlava a dalekohled. Domnívám se, že o mě neví. Do té doby než pořádně zaostřím. Dívá se přímo na mě...

Poutník, putující Českým nebo Saským Švýcarskem, je sledován desítkami párů očí (nepočítám pavouky). Často nevíme, neumíme vnímat, kdo všechno se na nás dívá.

Pozorovateli z nejbystřejších jsou ptáci. Sokol stěhovavý je mezi nimi králem. Sedává vysoko na skalách a suchých borovicích naší překrásné krajiny a vidí věci, o kterých nemáme ani tušení. Až budeme jednou skládat účty našemu „šéfovi“, jsem přesvědčen že sokol bude při tom.

Sokola jsme u nás zlikvidovali, takže v sedmdesátých a osmdesátých letech

minulého století nebyl v celých Labských pískovcích ani jeden. Díky saským ornitologům se jej podařilo do přírody vrátit a dnes je sokol naprosto přírodní součástí naší fauny.

Pozoruji sokolí samici, kterou před chvílí vystřídal sameček v sezení na vajíčkách v jejich novém hnízdě. V hnízdě, pro které si vybrali umělou podložku, již jsem před časem v této lokalitě pro nedostatek vhodných přirozených skalních dutin nainstaloval (původní prastaré hnízdiště přerostly stromy.)

Dívám se a mám radost, že jsem se trošičku naučil myslet jako sokol...

Václav Sojka

Z kroužkování mláďat sokola stěhovavého.

Sokolí hnízdo na umělé podložce.

„Ze života hmyzu“

Plinthus tischeri

Brouk nosatec *Plinthus tischeri* patří k vzácným a lokálním horským druhům karpatského původu. Brouk se normálně vyskytuje ve vysokých nadmořských výškách při horní hranici lesa. Zde na rozdíl od jiných částí České republiky žije pouze v nejstudenějších inverzních údolích. Jde o pozůstatek situace z doby posledního zalednění, kdy byly horské druhy stlačeny do nižších poloh a na příhodných místech dosud přežívají. Lokality na území Národního parku České Švýcarsko představují zároveň nejzápadnější zjištěný bod jeho přirozeného rozšíření. Brouk se vyvíjí ve ztlustlých kořenech kapradin.

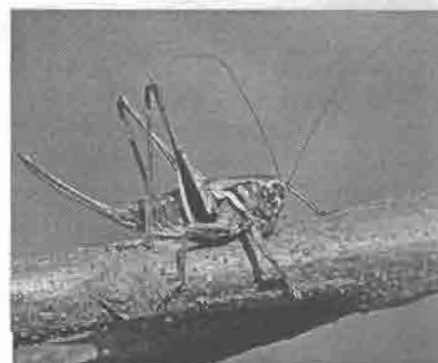
Křížák pruhovaný

Pavouk křížák pruhovaný patří k ohroženým živočichům, byť zde není původním druhem. Pochází totiž z tropických oblastí, odkud se rozšířil až do střední Evropy. Nápadný je především svým exotickým vzhledem a pozoruhodnými sítěmi, které mohou dosahovat průměru až 30 cm. Kdysi vzácný druh se v posledních letech šíří a proniká stále více na sever. Žije především na vlhčích loukách s dostatkem vyšších bylin, travin a sítin.

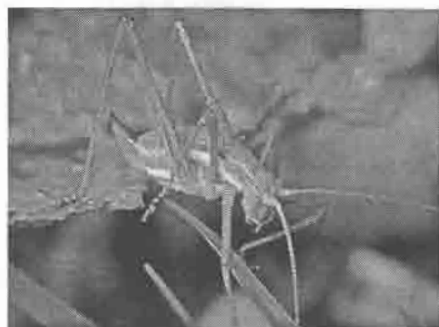
Saranče modrokřídlá

Saranče modrokřídlá patří k teplomilným prvkům naší fauny. Na území Českého Švýcarska byla dosud zjištěna pouze na jediné lokalitě. Druh má ochranné zbarvení, takže jej snáze spatříme při letu, kdy vynikají jeho modrá křídla.

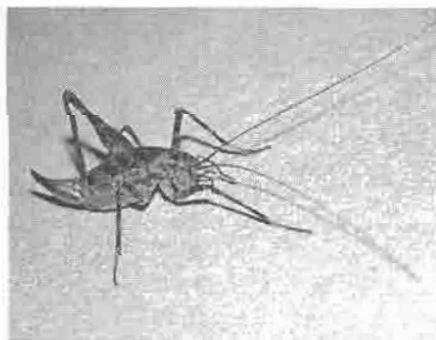
Aptera

Kobylka *Pholidoptera aptera bohemica* patří k velmi vzácným a přežívajícím prvkům naší fauny. Výskyt na jediné lokalitě v Národním parku České Švýcarsko je zároveň jediným místem v rámci celé České republiky, kde se s tímto pozoruhodným druhem můžeme setkat. Kobylka zde obývá teplejší polohy na čedičových vyvěřelinách. Na snímku je nymfa samičky.

Leptophyes

Kobylka *Leptophyes albivittata* patří k teplomilným stepním i lesním druhům. Vyskytuje se ve střední a východní Evropě. Na území Českého Švýcarska je nehojná a obývá teplá a světlá stanoviště. Kobylka je nápadná podélnými bílými pruhy na boku.

Jeskynní kobylka

V roce 1998 se na Děčínsku podařilo nalézt jeskynní kobylku *Troglophilus neglectus*. Živočicha objevil v roce 1879 německý badatel Krauss, ale dosud byla známa pouze ze středomoří a z jižního Rakouska. Nálezy na Děčínsku představují v současné době jedinou lokalitu v rámci celé České republiky. Tato chladnomilná kobylka je pozůstatkem živočichů, jejich původ sahá až do teplejšího období doby meziledové, kdy se začala šířit z jižní Evropy na sever.

Mozaikou drobných obyvatel Českého Švýcarska vás provázel Miloš Trýzna.

Patriciiny fantazie

Při svých jízdách do práce i z práce většinou nespěchám, a tak se spíše dívám, co je kde zajímavého, jak v přírodě, tak ve vesničkách. Velká část mé cesty vede po okraji národního parku a snad i díky tomu jsem měl příležitost mnohokrát pozorovat pasoucí se zvěř, hbité veverky, jezevce, lišky, ... Ale také sledovat, jak lidé opravují a zvelebují své domky a chalupy. Většinou ku kráse a spokojenému spočinutí oka, někdy se bohužel oči raději odvrátí.

Před třemi roky jsem si v Rynarticích povšiml rozsáhlé přestavby starého domu. Není ze silnice vidět zrovna nejlépe, tak jsem občas přibrzdil a lámal si hlavu, co to bude, až to bude. Pak bylo najednou hotovo a já nebyl o nic chytrější. Nicméně jsem se držel svého "co tě má potkat, to tě nemine, co máš vědět, to se včas dozvíš".

Utekly dva roky a já se z rozhovoru svých kolegů v práci dozvěděl o jakési psychoterapeutce Patricii, která již více jak dvě desetiletí přednáší v oblasti transpersonální psychologie a v onom domě pořádá pobytové programy. Následující den jsem se v Rynarticích zastavil na kousek řeči u přátel, manželů Lošťákových, i přišla řeč na onen dům a jeho občasný obyvatele. A protože stejně jako určité knihy či krajiny, tak i určité lidi potkáváme v určitý moment svého života, tušil jsem, že se blíží zajímavé setkání.

Zakrátko přišly vánoční svátky a s nimi i mše svatá v kostele sv. Václava v naší obci doprovázená hudbou a zpěvem Patricie a Jana Anzari s přáteli. Německý návštěvník by jistě zvolal: "Wunderschön!". Bylo to skutečně překrásné a ve spojení se skvělým kázáním pátera Františka Blahy upřímně povznášející a obohacující.

Netrvalo dlouho a ústy svých rybnatických přátel jsme s Kristou obdrželi pozvání od Patricie k návštěvě. A tak jsme společně jednoho večera zaklepli na dveře. Po milém přivítání nás Patricie, vidíc naši zvědavost, ochotně provedla domem a estetický zážitek doplnila zajímavým vyprávěním.

Už nějakou dobu Patricie s přáteli hledali objekt, kde by mohli pořádat pobytové programy osobního růstu. Při svých toulkách Čechami dorazili až k nám a zde takový dům našli. Za hojné pomoci svých přátel a nadace (dnes nadačního fondu) Herba Magica ho přestavěli a zařídili. V současné době již dva roky programy běží.

Starý dům v prastarém kraji. V kraji, kde přervané kořeny kontinuity svazku takřka nespoutané přírody a člověka obrážejí novými výhodami. V krajině člověkem neznásilněné, kde genius loci je tak silný, že někoho k sobě jak kouzlem připoutá a začne mu cudně odhalovat

svých tisíc tváří, jiným nastrčí jen pozlátka a ani záchvěvem řas zavřených očí se neprozradí.

To první se přihodilo i Patricii. Začala zde trávit více a více času, poznávat tajemství skalních výchozů a mechových roklí, ostrovů v ranním mlhovém moři, tisíciletou cestu vody. V ten pravý a jedinečný čas také poznala dnes už od tohoto kraje neoddelitelnou postavu a její obrazové výpovědi - fotografa Václava Sojku. Jeho úžasné velkoplošné fotografie přidaly meditačnímu sálu další rozměr. Dílo bylo dokonáno.

Vše co je živé a nezmrzačené, je také plodné a k plazení nutící. Stejně tak tato krajina probouzí a rozvíjí v citících bytostech energetický náboj a následně se zrcadlí v plodech tvorby jím probuzené.

Patricie, zasažena onou neuvěřitelnou energií, začala své aktivity rozšiřovat. Nové básně, písně, rozepsaná kniha, pásma čtených textů a písní pro malé i dospělé. Pro ty, kteří projeví zájem. Díky tomu se také v létě v kostele sv. Václava uskutečnila dvě nezapomenutelná setkání, která obohatil svým kultivovaným přednesem Jan Potměšil. V prvním jsme mohli prožít Patriciiny nové zhudebněné básně, kterými se vyznala z lásky k této krajině, o čtrnáct dní později se zaposlouchat do gospelů a jejich čtených volných překladů.

Staré černošské modlitby od Missouri v katolickém kostele uprostřed Evropy, uprostřed této naší krajiny? Ale ano, vždyť láska je jen jedna.

Snad největší a nejpoutavější akci si Patricie vymyslela sama. Pásmo čtených legend severoamerických indiánů doplněné šamanskými bubny a zpěvy na lodičkách v Edmundově souťsece.

aneb *Na indiány si už nehraju!*

Co k tomu dodat a udělat ze sebe „chytáka“? To je jednoduché, příští „Legends severoamerických indiánů“ by měly být na lodičkách, ale pod převísem! A možná by bylo dobré pozvat i Jána Zákopčaníka. ☺

Jsem rád, že krajina našeho domova přitahuje takové lidi. Lidi, kteří se jí snaží porozumět. Kteří citlivě vnímají i její duchovní rozměr plynoucí z neoddělitelnosti přírody a člověka. Krajina to ví od pradávna. Jen my jsme na to pozapomněli. Snad ale přibývá i nás, lidí, kteří si toto pokorně uvědomujeme a poselství neseme dále. A Patricie mezi takové lidi určitě patří.

Petr Kočka

Když bylo vše dojednáno a stanoven termín na konec srpna, sešli jsme se s Patricií a domlouvali se na podrobnostech ohledně plakátu, který jsem slíbil vytvořit. I zeptal jsem se nakonec, co bude či nebude v případě deště? Odpověď „Věřím, že pršet nebude.“ sice souzněla i s mým přesvědčením, že tato akce bude patřit k bohulibým, nicméně by možná nějaká malá úlitba neuškodila. A tak, byť v den konání nepršelo, vzali jsme si alespoň s sebou do soutěsek deštníky. V podvečer, v půl sedmé, měly z dolního přístaviště vyplout loďky s diváky, loďka s účinkujícími již byla na místě. V půl sedmé začalo drobně pršet. Přesto jsem všichni spořádaně nasedali a odplouvali vstříc mokrému osudu. Déšť zesiloval, zeslaboval, jen si tak s námi pohrával. Postupně jsme dojeli všichni na místo, loďky byly spoutány k sobě a představení začalo. Ale také začala průtrž. Místo šamanských bubnů jsme slyšeli jen bušení vody do deštníků, voda dole, voda nahoře, voda všude. Po pár minutách, kdy na sousední lodičce začala vznikat panika, převozníci loďky uvolnili a všichni jsme se vydali zpět do přístaviště. A dešť? Ten zvolna ustával, než jsme zakotvili, bylo po něm. A Patricie? Tu nezdolný Jan Potměšil okamžitě přesvědčil, že netřeba nic balit, naopak, nutno improvizovat a pokračovat. A tak, sama mokrá na kůži, zorganizovala alespoň zkrácené vystoupení přímo v přístavišti. Většina diváků raději spěchala k autům, do sucha a tepla, pár desítek těch nejotrlejších však zůstalo a zaposlouchalo se do vyprávění legend a zpěvu v doprovodu šamanských bubnů. Ani my jsme nezůstali až do konce, hlavně ženské části naší skupinky začínalo být ze vsudyprítomného vlhka příliš chladno.

Fotoreportáž ze života oddělení geologie

Obr. 1 - Nad posledním vrcholovým táborem... Zbývá už jen 500 metrů k vrcholu Nangaperval (8126 m n. m.)

Obr. 2 - Vrcholové foto: ve tváři horolezce se zrcadlí radost i únava z náročného výstupu.

Obr. 3 - Je tu krásně, ale kdo nás teď odnese dolů?!

Obr. 4 - Kruci, tak vyvrátím ten blok, nebo ne???

Obr. 5 - Jako měřítko velikosti se dá použít ledacos (co je zrovna po ruce).

Obr. 6 - Skotačivé hrátky s lanem (aneb Co se ve skautu naučíš, ve skalní četi jako když najdeš).

Obr. 7 a 8 - Buchy, buchy, buch - roztluču vše, co mi přijde pod ruku (na fotografii jeden ze skalníků, důvěrně nazývaný „Mr. destructive - hammer“)

Obr. 9 - ...buch, a takhle to pak dopadá (skalník až po kolena v roztlučeném pískovc).

- skalní čety při SNP České Švýcarsko

Obr. 10 - Před pikolou, za pikolou nikdo nesmí stát...

Obr. 11 - Jsou zádumčiví - spadne dnes, anebo až zítra???

Obr. 12 - Moc ji na mě nevystřkuj...

Obr. 13 - Tak přece jenom někde lze využít kreace z baletní školy...

Obr. 14 - Uh, uh, to je dřina, jako by ten stodvacátý kbelík byl těžší než ty předešlé.

Obr. 15 - ... že by novodobý českosaský Tarzan???

Jistě si říkáte, jaká to podivná skupina jedinců s nezvyklou náplní práce funguje při správě NP České Švýcarsko. Pro ty z vás, kterým se snad popisky k fotografiím zdají poněkud nezvyklé či dokonce podezřelé, je „správná verze“ uvedena níže.

- Obr. 1 - Čtrnáctidenní ruční monitoring skal, zimní výstup k lokalitě zvané Sooorgrund
- Obr. 2 - Na vrcholu skalní věže "Přilepek", kde probíhá sledování pohybu pomocí náklonoměru
- Obr. 3 - Dva pracovníci skalní čety při vyčítání hodnot náklonoměrem
- Obr. 4 - Evidence návštěvnosti skalních věží na území NP ČŠ
- Obr. 5 - Nepořádek zapomenutý turisty.
- Obr. 6 - Příprava bezpečnostních opatření pro sanaci nad silnicí ve Hřensku za celním přechodem

- Obr. 7 - Rozebrání skalního bloku vypadlého na turistickou stezku směrem k Pravčické bráně
- Obr. 8 - Zabezpečení rizikové části skalní šupiny pod Loupežnickým hrádkem u Vysoké Lípy
- Obr. 9 - Jeden ze skalníků při provádění sanačních opatření nad obytným domem ve Vysoké Lípě
- Obr. 10 - Vyčítání hodnot pohybů na Pravčické bráně
- Obr. 11 - Vedoucí odd. geologie a skalníků nad objektem sledovaným automatickým kontrolním systémem

- Obr. 12 - Externí poradce (inženýrský geolog RNDr. Jiří Zvelebil) při instalaci měřicího systému
- Obr. 13 - Ruční měření bodů pod převisem na lokalitě Sooorgrund
- Obr. 14 - Jedna z etap sanačních prací nad hotelem Labe ve Hřensku
- Obr. 15 - Česání šišek v rámci výpomoci lesní správě

**Dvojstranu připravila
Zuzana Vařilová**

OPS ČESKÉ ŠVÝCARSKO

Již třetí zlato pro obecně prospěšnou společnost České Švýcarsko

V pondělí 20. září byly zveřejněny výsledky soutěže **Prezentace neziskových organizací "Být vidět"** vyhlášené Agenturou neziskového sektoru, kde webové stránky www.ceskesvycarsko.cz obecně prospěšné společnosti České Švýcarsko získaly první místo v kategorii "Nejlepší webové stránky" a současně tím tato organizace získala již třetí významné ocenění v letošním roce.

Předchozí dvě ocenění obdržela v květnu a červnu fotografická publikace autorů Václava Sojky a Zdeňka Patzeltla *Národní park České Švýcarsko*, kterou vydala obecně prospěšná společnost České Švýcarsko za finanční podpory společnosti Appian Group a AZ Sanace. V soutěži *Nejkrásnější české knihy roku 2003*, vyhlášené Památkem národního písemnictví a konané pod záštitou Ministerstva kultury, získala kniha 1. místo za vynikající polygrafické zpracování. Druhého neméně významného ocenění se jí dostalo v soutěži *Fotografická publikace roku 2004*, vyhlášené časopisem Fotografie - Magazín, v kategorii Místopisná, turistická publikace.

Do soutěže "Být vidět", která v sobě zahrnuje ještě další dvě kategorie - jako je Nejlepší výroční zpráva za rok 2003 a Fotografická soutěž s názvem "Náš příběh", se přihlásilo padesát neziskových organizací a regionální obecně prospěšná společnost České Švýcarsko dokázala úspěšně konkurovat tak renomovaným celostátním organizacím, jakými jsou: Junák a Liga proti rakovině, Greenpeace, Econnect, Děti Země anebo Komunitní nadaci euroregionu Labe.

Co nabízejí, čím jsou zajímavé a přitažlivé webové stránky www.ceskesvycarsko.cz? V první řadě zde najdeme ve vzájemném propojení informace jak

o regionu České Švýcarsko tak o obecně prospěšné společnosti samotné, její činnosti a poslání, což poukazuje na smysluplnost a potřebnost tohoto spojení. Estetický zážitek se silným emotivním nábojem nabízejí na webových stránkách především animované fotografie krajiny České Švýcarska v různých ročních obdobích. Elektronický obchůdek publikacemi, možnost výběru ubytování v Českém Švýcarsku dle zadaných kritérií a v neposlední řadě i německá verze textu dodává stránkám na modernosti a inovativnosti.

Vítězství v soutěži je ocenění nejen pro kolektiv autorů podílejícím se na jejich vzniku a současném provozu, ale též pro celý region České Švýcarska, který je webovými stránkami prezentován v celé rozmanitosti.

Dana Štefáčková ■

Obecně prospěšná společnost České Švýcarsko je nevládní nezisková organizace, jejímž posláním je přispívat k šetrnému rozvoji a ochraně přírodního prostředí Českého Švýcarska. Byla založena v roce 2001 Správou Národního parku České Švýcarsko, městem Krásná Lípa a Českým svazem ochránců přírody. Zaměřuje se na pozitivní prezentaci Českého Švýcarska (vydávání turistických publikací), ochranu životního prostředí (příprava a realizace projektů) a ekologickou osvětu (provoz informačních středisek Národního parku, umělecké soutěže). Předsedou správní rady je PaedDr. Jan Eichler.

Kontakt:

Mgr. Dana Štefáčková
České Švýcarsko, o. p. s.
Masarykova 246/6
407 46 Krásná Lípa
tel. 777 819 198, 412 354 838
stefackova@ceskesvycarsko.cz
www.ceskesvycarsko.cz

04. října 2004 Česko | turistika

České Švýcarsko - krajina plná tajemství

Hlavní menu | Fotografie v Českém Švýcarsku | České Švýcarsko v rámci ČR

- Národní park a příroda v Českém Švýcarsku
- Ubytování, stravování
- Turistika
- Oblast, architektura, památky
- Kultura
- Sport
- Společné přírodní národního parku České Švýcarsko
- České Švýcarsko, o. p. s.
- Obchůdek mapy, průvodce, publikace
- Fotografie
- Odkazy a kontakty

Aktuální sdělení

- ...číslo p. s. hledá odborného PR asistenta a vedoucího informačních středisek
- ...Národní park České Švýcarsko - kniha roku 2003 a fotografická publikace 2004
- ...Nový průvodcovský návod Kyjovským údolím

APPIAN GROUP
Národní park České Švýcarsko, o. p. s.

ZEMĚ PŘÍRODA

Podle územního plánování a územní studie vypracované

Návrat obrazu sv. Eustacha

Zhruba před patnácti lety začalo valem přibývat naučných cedulí, které vás na všech možných i nemožných místech zpraví, co tu kdy bylo, co tu stálo, co tu viselo – a co již není, nestojí a nevisí. Je dobré, vrátet krajině její paměť. Je to záslužné, ale popravdě řečeno... ruší to. Lepší je vrátet krajině *co její jest* a to nejen prostavěním domova naučnými cedulemi.

Jedním z podobných zastavení byla i lovecká chata U Eustacha na Jetřichovicku, kde několik let stála rozměrná cedule, která česky, německy a polsky připomínala návštěvníkům fakt, že tu kdysi visel **obrázek sv. Eustacha**. Kdo vládl pouze anglickým či jiným jazykem, měl jedinou jistotu, že zde nalezne zástěnu, která mu bude bránit v rozhledu a možnosti pokochání se krásným místem. Po několika letech existence tabule se to ostatně stalo údělem i pro šťastlivce z Německa, Polska a Čech, protože barvy vyšeptaly a text se stal nečitelným. Zůstal jen monstrózní paraván.

Správa Národního parku České Švýcarsko tedy požádala NPÚ Praha o pomoc při vytipování vhodné předlohy pro obraz sv. Eustacha. Po selekci zvířel barokní obraz z Broumova a zhotovení jeho kopie bylo zadáno varnsdorfskému malíři Miroslavu Hejnému, který své kvality prokázal již řadou realizací při obnovách božích muk ve výběžku. Truhlář Miloš Daněk ze Všemil pro obraz zhotovil dřevěnou stříšku tak, aby se obrázek co nejvíce podobal drobným zastavením, kterých bylo ve zdejší

krajině před poslední válkou jako máku. V červenci roku 2004 se lovecká chata konečně dočkala osvobození od nicneřikající cedule. Na dub u krmelce se pak vyšplhala veverka velikosti Václava Sojky (NP České Švýcarsko) a obraz se sv. Eustachem zavěsila tam, kam po právu krajiny patří.

Nemyslím si, že mě obraz přežije. Loupiví sběratelé jsou vynalézaví, fyzicky zdatní a neúnavní. Přesto je tento akt důležitý. Jde o regeneraci paměti krajiny. I kdyby obraz nakrásno zmizel – snad za rok, možná za deset nebo padesát let si někdo vzpomene, že *“tady přece kdysi visel obraz sv. Eustacha. Co ho takhle znovu pověsit?...”* Aby si vzpomněl i bez cedule. A o to jde.

-Net-

České Švýcarsko očima umělců

Caspar David Friedrich

Autoportrét, olověná tužka, 1800.

Roku 1824 se profesorem na Drážďanské umělecké akademii stal **Caspar David Friedrich** (1774 - 1840). Tento malíř sehrál významnou roli v německé krajinomalbě. V jeho době se krajinářství postupně propracovávalo od klasicistního komponování k realistickým pohledům. Profesor Friedrich však své současníky předběhl a do realisticky zachycené krajiny si začal promítat „duchovno“. Snažil se o projekci vnitřního stavu člověka, jeho duše do pečlivě vystižené přírodní studie.

S krajinou ovšem nezřídka nakládal po svém. Pro umocnění obsahu obrazu se nebál brát jednotlivé přírodní motivy, z nichž pak modeloval „novou“ krajinu tak, aby co nejlépe vystihl niterný stav poutníka. Snad nejpůsobivějším dílem tohoto druhu je olejomalba *Poutník nad mořem mlhy*. Na okraji masivu na ní stojí sám autor a zpod jeho nohou se vynořují z hustých chomáčů mlhy důvěrně známé dominanty. Pro nás je ctí, že jednou z nich je i Růžovský vrch, který Friedricha inspiroval i k jinému obrazu – *Krajina s duhou*. Duhou, která proti zákonům přírody překlenula horu, jež se utápí v šeru. To proto, že v tomto případě nejde o atmosférický úkaz. Jde o symbol naděje. Smlouvy, kterou uzavřel člověk s krajinou srdci blízkou.

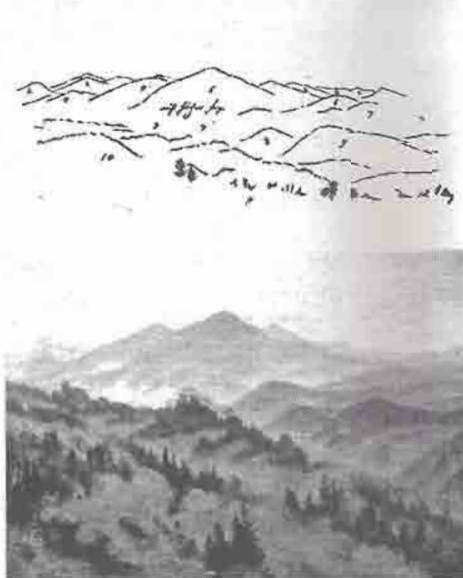
-Net-

Poutník nad mořem mlhy, olej na plátně.

Krajina s duhou, olej na plátně (Růžovský vrch).

Studenec na skice a jeho realizace v oleji.

Uklidíme svět 2004

aneb Jak jsme uklízeli národní park

V sobotu 25. září 2004 se v Národním parku České Švýcarsko konala již tradiční podzimní úklidová brigáda. Mladí nadšenci a ochránci nádherné přírody se tak již počtvrté připojili k celosvětové kampani *Clean up the World*, jejímž cílem je probudit v lidech aktivní zájem o ochranu přírody, a to tou nejkonkrétnější formou, tj. úklidem odpadků a černých skládek na území NP a jeho nejbližšího okolí. Organizátory akce byly ČSOP Tilia, Správa NP České Švýcarsko a obecně prospěšná společnost České Švýcarsko.

I když nám letos vůbec neprálo počasí, sešlo se v sobotu v Kyjově téměř 40 lidí ochotných strávit několik hodin za trvalého deště uklízením nepořádku po těch návštěvnicích NP a obyvatelích Kyjova, kterým péče o přírodu asi moc neříkají. A tak bylo možné během sobotního dopoledne spatřit např. členy oddílu Ranger z Krásné Lípy a přírodovědného oddílu z

České Lípy likvidující staré skládky a nepořádek u Kyjovské přehrady, Brontíky (dětský oddíl ČSOP Tilia z Ústí nad Labem) sbírající odpadky podél turistické stezky v Kyjovském údolí, nebo odvažné a otužilé mladíky z ekoklubu Ledumka lovící odpad z říčky Křinice. V rámci brigády jsme také zlikvidovali jedno ohniště. Výsledkem 2 hodinové akce bylo 15 pytlů odpadků, mezi kterými nechyběly ani rezavé hrnce, rozbité skleněné lahve či "bezedný" smaltovaný džbáněk, který zřejmě kdysi zanechala v lese nějaká zapomenutlivá sběračka malin či borůvek...

O odvoz odpadu se postarala strážní služba Národního parku České Švýcarsko, která také touto cestou vyjadřuje svůj dík všem, kteří se sobotní brigády zúčastnili. Ovšem myslet si, že to byla poslední úklidová akce v Kyjovském údolí, je velmi naivní. Dokud se budou někteří návštěvníci chovat v přírodě tak, jak se chovají, budou podobné akce i v dalších letech více než potřebné.

Trocha teorie nikoho nezabije...

V rámci aktivit v oblasti ekologické výchovy a osvěty se snažíme nezůstávat pouze u akcí, jakou byla např. výše popsaná brigáda, tj. nechceme jen odstraňovat následky nevhodného chování v Národním parku, ale snažíme se takovému chování předcházet. Jednou z příležitostí, jak oslovit nejvnímavější skupinu, tj. děti na základních školách, jsou výukové programy. Správa NP připravila v letošním roce program *"Jak funguje Národní park?"*, který je zaměřený na problematiku chování v Národním parku. Děti se během programu přístupnou formou dozvědí, co je to návštěvní řád, zonace Národního parku, kteří zaměstnanci Správy NP mají na starosti práci s veřejností a jak taková práce vypadá.

Další možností, jak seznámit děti i dospělou veřejnost s problémem odpadků v NP je osvětový plakát *"Národní park nemá odpadky rád"*. Plakát je, jak doufáme, vytvořen tak, aby byl srozumitelný i nejmenším dětem. Text je doplněn bohatou fotodokumentací a problém odpadů v NP je ilustrován pomocí názorných přirovnání.

Výukový program a plakát měly svou premiéru v rámci týdenního výchovně-vzdělávacího programu, zaměřeného právě na téma odpady, na základní škole v Krásné Lípě. Tento program jsme připravili ve spolupráci s ČSOP Tilia a OPS České Švýcarsko.

Plakát i program jsou po domluvě (tel. 412 354 048, e-mail: r.nagel@npcs.cz) k dispozici i ostatním školám.

Richard Nagel

Brigádníci s „úlovkem“.

Po stopách vyhynulých živočichů Českého Švýcarska

V letošním roce uspořádala Správa NP již čtvrtý ročník vědomostní soutěže „Za poznáním Českého Švýcarska“, tentokrát pod názvem „Cesta do minulosti – po stopách vyhynulých živočichů Českého Švýcarska“. Téma letošního ročníku zavedlo účastníky mezi vyhynulé živočichy, kteří kdysi obývali území Národního parku a jeho okolí. Zájemci tak například mohli pátrat po tom, kdy byl ve zdejší přírodě vyhuben vlk, které zvíře se skrývá pod tajemným označením „pravěká kráva“, či proč se hnědému medvědovi říká brtník. Spoluvyhlašovatelem letošního ročníku byla Zoologická zahrada Děčín.

Pátý květen byl dnem, do kterého mohli účastníci soutěže posílat svá řešení na

adresu Správy NP. Odpovědi se nakonec sešlo 247, z toho 35 jich přišlo e-mailem. I vzhledem k této možnosti zapojit se do soutěže pomocí elektronické pošty se letošního ročníku zúčastnili soutěžící z různých měst celé České republiky, např. z Prahy, Ústí nad Labem, Teplic, Litoměřic, Pardubic či Českého Těšína. Naprosto správných odpovědí nakonec bylo 53 a z nich bylo vylosováno 5 výherců, kteří obdrželi zajímavé ceny, které do soutěže věnovali její organizátoři (výherci se tak mohli radovat mj. z volné vstupenky do areálu Pravčické brány a na lodičky do soutěsky Kamenice, z fotografické knížky Z. Patzelta a V. Sojky „Národní park České Švýcarsko“, trička ZOO Děčín atd.).

VYLOSOVANÍ VÝHERCI 4. ROČNÍKU

VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽE:

- Dana Rosáková, 9 let, ZŠ Jiříkovská, Rumburk,
- Ondřej Mrkus, 10 let, ZŠ Jiříkovská, Rumburk,
- Kateřina Najmanová, 12 let, ZŠ Jiříkovská Rumburk,
- Martin Vaňha, 15 let, ZŠ Máchov nám., Děčín,
- Zuzana Dikošová, 13 let, ZŠ Kosmonautů, Děčín - Březiny.

Odměny byly vylosovaným výhercům předány v sobotu 12. června v Jetřichovicích v rámci zoologické exkurse pořádané Správou Národního parku České Švýcarsko.

Tuto soutěž, stejně jako řadu dalších aktivit Správy NP v oblasti práce s veřejností, podpořila společnost Appian Group, a. s., hlavní partner Národního parku České Švýcarsko. Mediálním partnerem soutěže byl Děčínský deník.

Richard Nagel

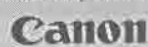

Na fotografiích kočka divoká a vlk eurasijský. Foto: Václav Sojka

České Švýcarsko - zpravodaj Správy Národního parku České Švýcarsko, ročník 3, číslo 2/2004, č. reg.: MK ČR E 13314. Vydává: Správa Národního parku České Švýcarsko, Pražská 52, 407 46 Krásná Lípa, tel./fax: +420-412 354 055. Redakce: Nataša Belisová. Spolupráce: Handrij Härtel, Marek Mráz, Zdeněk Patzelt, Václav Sojka. Grafická úprava: Pavel Panenka, Fugnerova 12, Děčín, e-mail: panenka@principdc.cz. Tisk: Delta Print, Říční 66, Děčín 32. Vyšlo v listopadu 2004. Neprodejně.

APPIAN GROUP - hlavní partner NP České Švýcarsko

Canon - generální sponzor národních parků